

LAUDATIO FRUINPRIJS 2015

Dames en heren, collega's en studenten,

Namens de jury van de Fruinprijs 2015 heet ik u welkom.

Er worden veel goede afstudeerscripties geschreven door de studenten die hun Leidse geschiedenisopleiding ermee afronden. Alleen de allerbeste scripties worden voorgedragen voor de Fruinprijs, de jaarlijkse prijs voor de beste onderzoeksmaster-, master- of Europaeumscriptie van de opleiding. Dit jaar zijn maar liefst elf scripties voorgedragen wat me ertoe noopt verdere uitweidingen over hoe leerzaam, leuk, interessant en nuttig het is geschiedenis te studeren achterwege te laten. Wel wil ik de eerstejaars onder u graag zeggen dat niets onmogelijk is. De genomineerden voor de Fruinprijs waren nog maar een paar jaar geleden, net als u, ook eerstejaars.

Ook noem ik de naamgever van de prijs nog even: het is één van de vele blanke mannen in zwartwit die de gangen van het Huizingagebouw 'sieren': Robert Fruin, de eerste hoogleraar Vaderlandse Geschiedenis aan de Universiteit Leiden. Hij wordt gezien als één van de grondleggers van de geschiedwetenschap in Nederland. De Fruinprijs wordt sinds 1989 uitgereikt, vandaag voor de 27ste keer, en bestaat uit een oorkonde en een geldbedrag. De jury bestond dit jaar uit Kim Beerden van Oude Geschiedenis, die zo meteen het college geeft, Damian Pargas van Economische en Sociale Geschiedenis, en ondergetekende van Middeleeuwse Geschiedenis.

De jury beoordeelde maar liefst elf scripties die uitmunten in originaliteit, methodologie en argumentatie. De onderwerpen beslaan een periode van meer dan jaar en leggen totaal verschillende werelden bloot. De jury was onder de indruk van het vakmanschap en de eruditie van de genomineerden. Ik zal de scripties beknopt in chronologische volgorde bespreken en daarna de winnaar bekendmaken.

Eerst dan de Oudheid.

De eerste scriptie is van Klaas Ursem: *Scheldwoorden in de Grieks-Romeinse wereld. Een historisch onderzoek naar scheldwoorden binnen het werk van Aristophanes, Martialis en anderen*. Hoe scheld je iemand uit in de antieke wereld en wat zeggen scheldwoorden over maatschappelijke normen? Aan de hand van deze vragen onderzoekt Ursem systematisch en overzichtelijk

gepresenteerd het gebruik en de betekenis van scheldwoorden, die ons veel vertellen over de antieke samenleving, onder meer over het denken over genderverschillen, sexuele opvattingen en heersende angsten.

Lotte Groot zoekt in het knappe *The New Standard Model of Ancient History? An enquiry into the applicability of the Cognitive Science of Religion in the Origin and Flourishing of the Hellenistic and Roman Ruler Cults* de verklaring voor het ontstaan van religie in de cognitieve wetenschap - de studie van de hersens en intelligentie - door deze toe te passen op de Hellenistische en Romeinse heersersculen.

Dan de Middeleeuwen.

Daan Keijser vraagt zich in *The Cover of Cloth. Clothing and Nakedness in Old Frisian Law* af wat de betekenis en functie is van kleding en naaktheid in Oud-Fries recht. Hij sluit hiermee aan bij twee historiografische tradities: die over het lichaam en die over kleding die hij tracht te combineren. Eén van de juryleden merkte hierover op; ‘Ik zou hier graag zelf op gekomen zijn.’

Mathijs Timmermans verbindt in zijn interdisciplinaire *Het auteurschap van het Nederlandse Beke-Vervolg. Historiografie en identiteit in laat-middeleeuws Utrecht* het historische en letterkundig perspectief in een onderzoek naar de relatie tussen historiografie en identiteit. Hij probeert zo duidelijkheid te verschaffen over het auteurschap of in elk geval het profiel van de auteur.

Patrick Naaktgeboren schreef met *Hoe dichter bij Dordt, hoe heerlijker het wordt. Ruimte, geur en geluid in laatmiddeleeuws Dordrecht* een zeer leesbare scriptie over de stedelijke leefomgeving waarin hij laat zien hoe de stadsbewoners betrokken werden bij het stedelijk beleid hieromtrent. Met behulp van het concept ‘healthscaping’ rekt hij af met het cliché dat middeleeuwse steden stinkende vuilnisbelten waren.

Joey Spijkers bestudeert in het doorwrochte *Punished and Corrected as an Example to All. On the Treatment of Rebellious Nobles during and after the Flemish Revolts (1482-1492)* de behandeling en bestraffing van opstandige edelen in de tijd van de Vlaamse opstanden tegen het regentschap van Maximiliaan van Oostenrijk ten tijde van de minderjarigheid van Filips de Schone. Aan de hand van bestaande discussies over ‘diplomatie en staatsmacht’ en ‘culture of power’ beargumenteert Spijkers dat ‘symboliek en rituelen’, zoals

bijvoorbeeld een ritueel van onderwerping, bedoeld waren om een bepaalde visie van de machthebber aan de rest van de bevolking op te dringen.

Met het ingenieuze *The Assymetrical Colonisation of Alterity: Colonisation, Conquest and Movement of People in the Eighteenth Century Visions of the Spanish Peninsula* van Eduardo Jones Corredera stappen we over naar de vroegmoderne tijd. Hoe hebben migratie en verhuizing van mensen als gevolg van verovering en door het overzeese imperium invloed gehad op de economische en culturele ontwikkeling van 18e-eeuws Spanje? De auteur sluit hiermee aan bij onderzoek dat ontwikkelingen in Spanje zelf in een Atlantische en Europese context probeert te verklaren.

De contemporaine tijd

In de effectieve en *to the point* geschreven Europeaeum scriptie *The Retrospect of Radical Republicanism. Le Père Duchêne of 1848 and the Revolutionary Past* onderzoekt Jeroen van Raalte hoe het revolutionaire verleden van Frankrijk van invloed was op de ontwikkeling van radicale politiek in de revolutie van 1848. Uitgaande van de radicale krant *Le Père Duchene. Gazette de la Révolution*, kijkt van Raalte hoe de radicalen van de Tweede Republiek zich hebben laten beïnvloeden door de collectieve herinnering aan de Franse Revolutie en de Eerste Republiek.

Eline de Graaf laat in haar goed geschreven *The Great Forgetting. Père-Lachaise as a Locus for National Symbolism in the Early French Third Republic* zien hoe de Derde Republiek het beroemde Parijse kerkhof gebruikte als ‘podium’ voor een rituele politiek die het Frankrijk van na de Frans-Duitse oorlog moest definiëren. In het bijzonder de vraag waarom de herinneringscultuur van de Parijse Communie populairder was dan andere herinneringsculturen heeft haar aandacht.

In zijn imposante *De laaiende gloed der revolutie. Over de rol van de Duitse revolutie (1918-1923) in de Nederlandse communistische partijcultuur* behandelt Wouter Linmans de ontvangst van en de herinnering aan de Duitse Revolutie onder Nederlandse communisten met het doel inzicht te verschaffen in de socialistische gevoelswereld en sentimenten die verborgen blijven partijprogramma’s en verkiezingsuitslagen. Hiervoor maakt hij vooral gebruik van *De Tribune*, het dagblad van de Communisten in Nederland.

Last but not least, beoogt Kaspar Pucek in *Institutions in Transition. The Russian Aluminium Industry after Communism* bij te dragen aan onze kennis van de Russische economische transitie na 1990 door de institutionele veranderingen en continuïteit in de aluminiumsector onder de loep te nemen. Deze scriptie is grotendeels gebaseerd op primair bronnenmateriaal, vult een leemte in de economische geschiedschrijving over eigentijds Rusland die vooral aandacht heeft voor de energiesector, draagt daarmee bij aan debatten over de Russische economische ontwikkeling, kadert het onderzoek naar de aluminiumsector op voorbeeldige wijze in in de literatuur over *New Institutional Economics* en levert als klap op de vuurpijl ook nog een bijdrage aan het debat hierover door te pleiten voor meer aandacht voor de betekenis van informele instituties in de *New Institutional Economics*. De combinatie van diepgaand onderzoek, een heldere structuur, prachtig academisch Engels en een sublieme conclusie die de lezer ver boven de aluminiumsector doet uitstijgen gaf de doorslag. De jury was het er snel over eens, de Fruinprijs 2015 gaat naar Kaspar Pucek!

Het zou me niet verbazen dat zijn scriptie een doorslaggevende rol heeft gespeeld in het bemachtigen van een promotieplaats aan de prestigieuze universiteit van Princeton in de Verenigde Staten.

Applaus, felicitaties en overhandiging prijs.

Leiden, dinsdag 1 september 2015

Kim Beerden, Damian Pargas en Louis Sicking (voorzitter)